

Bản tin

Số 4

Bản tin khuyến nông số 4 thuộc Chương trình Khuyến nông
có sự tham gia tại Việt Nam (PAEX) - Quý 2/2010

Các bạn độc giả thân mến,

Hiện giờ Chương trình Khuyến nông có sự tham gia đang ở nửa cuối của năm thứ 3 trong giai đoạn 1. Mặc dù gặp một số khó khăn nhất định trong thời gian qua, chúng tôi vẫn cố gắng đảm bảo

Chương trình đi đúng hướng và kịp tiến độ đề ra. Trong bản tin này, các bạn độc giả sẽ được cập nhật các hoạt động của 6 tháng đầu năm 2010, một số hoạt động tiêu biểu và bài học kinh nghiệm rút ra khi triển khai hoạt động ở 5 tỉnh của Chương trình: Bà Rịa-Vũng Tàu, Bình Phước, Sóc Trăng, An Giang, và Hậu Giang

Ngoài ra, chúng tôi điểm lại một số kết quả quan trọng của Chương trình:

- Chương trình đã mang lại những tác động có ý nghĩa về nhận thức và hành vi của người dân địa phương và cán bộ khuyến nông trên cơ sở các phương pháp khuyến nông có sự tham gia thông qua các hội thảo chia sẻ kinh nghiệm cũng như các khóa tập huấn nâng cao năng lực cho các Câu lạc bộ (CLB) khuyến nông

mới thành lập.

- Các CLB được tổ chức và quản lý tốt hơn, nhờ chủ nhiệm CLB có trình độ ngày một cao hơn và tâm huyết hơn, nhờ sự tham gia tích cực của các tổ chức đoàn thể tại địa phương, và nhờ sự hỗ trợ không ngừng của cán bộ khuyến nông từ cấp tỉnh tới cấp xã.
- Năng lực của chủ nhiệm CLB và cán bộ khuyến nông phần nào được nâng cao qua những đóng góp, nỗ lực không ngừng từ Viện Nghiên cứu Phát triển Đồng bằng sông Cửu Long (Viện NCPT ĐBSCL) và Viện Khoa học Kỹ thuật Nông nghiệp miền Nam (Viện KHKTNN MN) trong các đợt tập huấn và các chuyến công tác thực tế.
- Nỗ lực từ Viện NCPT ĐBSCL và Viện KHKTNN MN tạo mối quan hệ đối tác tiếp tục được duy trì.

Mọi việc không bao giờ là hoàn hảo. Chương trình hiện đang triển khai ở 5 tỉnh khác nhau không chỉ về địa lý, đặc điểm tự nhiên mà cả về con người. Do đó, nhóm cán bộ Chương trình luôn nỗ lực hết mình, chủ động tìm kiếm cách làm phù hợp với từng địa phương để cải thiện chất lượng Chương trình.

Đây là năm cuối giai đoạn 1 của Chương trình. Trong giai đoạn 2 (2011- 2012), chúng tôi sẽ tập trung củng cố những kết quả đã đạt được nhằm mang lại lợi ích thiết thực cho hệ thống khuyến nông. Chúng tôi mong muốn tiếp tục sự hợp tác của tất cả các bên tham gia Chương trình.

TS. WILFRIED THEUNIS
Giám đốc Chương trình quốc gia VVOB

Trang 2:
Khuyến nông có sự tham gia - một nỗ lực từ Chương trình PAEX

Trang 3:
Đề CLB khuyến nông phát triển bền vững

Trang 4-5:
Bài học kinh nghiệm từ việc thực hiện Chương trình PAEX

Trang 6: Bình Phước
Kinh nghiệm từ hội thảo tổng kết thử nghiệm năm 2009

Trang 7: Bình Phước
Đôi điều suy nghĩ...

Trang 8: Bà Rịa-Vũng Tàu
Kinh nghiệm cuộc thi PTĐ

Trang 9: An Giang
Sống với tình, sống với trách nhiệm

Trang 10: Sóc Trăng
Niềm vui khi tham gia tập huấn PTĐ

Trang 11: Hậu Giang
Hành động nhỏ, sự lan tỏa lớn

Trang 12:
Bài ca tái thiết nông thôn

Trang 13-15:
Hoạt động quý 2 và quý 3 năm 2010

Trang 16:
Tờ bướm kỹ thuật của bà con nông dân

“Khuyến nông có sự tham gia - một nỗ lực của Chương trình PAEX”

Dự án khuyến nông Đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) (MDAEP) được tiếp nối bằng Chương trình khuyến nông có sự tham gia (PAEX) với 2 giai đoạn: 2008-2010 và 2011-2012, do Tổ chức hợp tác kỹ thuật của Vương quốc Bỉ (VVOB) tài trợ.

Chương trình PAEX nhằm mục đích mở rộng một cách tiếp cận mới trong khuyến nông là “Phát triển kỹ thuật có sự tham gia – gọi tắt là PTD”.

Giai đoạn 1 (2008-2010) của Chương trình PAEX tập trung: (i) huấn luyện về phương pháp và kỹ năng tham gia cho cán bộ khuyến nông (CBKN) cơ sở, các chủ nhiệm Câu lạc bộ (CLB) khuyến nông; (ii) khuyến khích việc áp dụng phương pháp tiếp cận mới trong hoạt động khuyến nông thường xuyên tại các địa phương tham gia Chương trình; và (iii) khuyến khích nông dân tham gia làm thí nghiệm, phát triển kỹ thuật mới.

Những kết quả rõ nét của Chương trình là: phương pháp và kỹ năng của CBKN được nâng cao; CBKN thay đổi thái độ trong khuyến nông từ áp đặt sang đáp ứng nhu cầu nông dân; hoạt động khuyến nông của CBKN có hiệu quả hơn. Ngoài ra, các CLB khuyến nông áp dụng phương pháp PTD trở nên năng động, hoạt động tích cực và hiệu quả hơn. Nông dân đã chủ động trong các hoạt động; và khuyến khích được sự hợp tác và liên kết của các đoàn thể trong hoạt động khuyến nông.

Yếu tố bền vững của Chương trình luôn được quan tâm và để đạt được mục tiêu bền vững này, giai đoạn 2 của PAEX sẽ chuyển dần các hoạt động cho địa phương tham gia quản lý (Trung tâm Khuyến nông-Khuyến ngư và các tổ chức địa phương liên quan). Viện, Trường sẽ đóng vai trò tư vấn và hỗ trợ đào tạo, cung cấp kỹ thuật, chuyên gia.

Tuy nhiên, việc quảng bá và thông tin về dự án còn khiêm tốn. Trong quá trình thực hiện dự án MDAEP cũng như Chương trình PAEX, số lượng thông tin quảng bá rất ít, mỗi quý xuất bản một bản tin, và chỉ xuất bản được hai

PGS. TS. Nguyễn Duy Cần

PGD Viện Nghiên cứu Phát triển ĐBSCL/
Điều phối viên Chương trình PAEX - ĐBSCL

cuốn tài liệu kỹ thuật cung cấp cho CBKN và các tỉnh. Do vậy, nông dân chưa biết nhiều về Chương trình PAEX.

Hiện tại, Chương trình chi hợp tác với các CLB khuyến nông trong địa bàn của dự án. Nông dân chia sẻ lợi ích từ Chương trình thông qua các hoạt động khuyến nông địa phương, sự giao tiếp của CBKN, hỗ trợ nông dân làm thí nghiệm và phát triển ý tưởng mới.

Tuy vậy, với Chương trình trình khuyến nông có sự tham gia này, nông dân đã thay đổi cách suy nghĩ và cách làm. Họ chủ động hơn trong việc nhận ra và giải quyết các vấn đề trong sản xuất - người nông dân trở thành chuyên gia trong thực tế sản xuất trên đồng ruộng của họ.

PAEX - TIN TỔNG HỢP

(Tin tổng hợp từ cuộc trò chuyện giữa phóng viên Báo Nông nghiệp Việt Nam và PGS. TS. Nguyễn Duy Cần)

Khoá huấn luyện "Giám sát và đánh giá có sự tham gia"

PME

Bà Rịa - Vũng Tàu - Trong khuôn khổ chương trình "Khuyến nông có sự tham gia" (PAEX) giai đoạn 2008-2010, với sự hợp tác giữa Viện Nghiên cứu Phát triển đồng bằng sông Cửu Long (Viện NCPT ĐBSCL), Viện Khoa học Kỹ thuật Nông nghiệp miền Nam (Viện KHKTNN MN) và tổ chức VVOB thuộc Vương quốc Bỉ và Sở Nông nghiệp và PTNT, Hội Nông dân (HND), Hội Liên hiệp phụ nữ (LHPN) 5 tỉnh: Sóc Trăng, Hậu Giang, An Giang, Bình Phước, và Bà Rịa-Vũng Tàu, Chương trình PAEX tổ chức khoá huấn luyện về "**Giám sát và đánh giá có sự tham gia - PME**" tại thị xã Bà Rịa, từ ngày 24 đến ngày 28/3/2010.

Tham gia khoá huấn luyện có 1 cán bộ của VVOB đến từ Hà Nội, 11 cán bộ

tham gia dự án của Viện NCPT ĐBSCL, Viện KHKTNN MN cùng 23 cán bộ dự án ở 5 tỉnh là cán bộ Khuyến nông, cán bộ Hội LHPN, HND.

Trong 5 ngày học viên được tập huấn các nội dung liên quan đến **Phương pháp giám sát và đánh giá có sự tham gia**, do thầy Lê Thành Đương, giảng viên Trường Đại học Cần Thơ hướng dẫn.

Sau khi về tỉnh nhà, học viên sẽ triển khai lại Phương pháp giám sát và đánh giá có sự tham gia cho cán bộ trong đơn vị mình và thực hiện đánh giá có sự tham gia vào cuối năm 2010.

LÊ THỊ NGỌC YẾN

Trạm Khuyến nông huyện Kế Sách,
tỉnh Sóc Trăng

Cần Thơ - "**Quản lý Câu lạc bộ (CLB)** là một trong những nội dung then chốt trong Chương trình khuyến nông có sự tham gia (PAEX). Khóa học 4 ngày (15-18/6/2010) về chủ đề này được tổ chức tại Viện NCPT ĐBSCL, thành phố Cần Thơ. Tham gia khóa học là cán bộ khuyến nông đến từ các Trạm khuyến nông, Trung tâm Khuyến nông, Hội Phụ nữ, và Hội Nông dân từ các tỉnh tham gia Chương trình PAEX và cán bộ Chương trình PAEX. Với sự hướng dẫn của giảng viên Nguyễn Văn Minh, học viên không chỉ ôn lại những kiến thức cơ bản về quản lý CLB, để sau này có thể về tập huấn lại cho các Ban chủ nhiệm CLB, mà đây còn là cơ hội để các học viên đúc kết lại những điểm quan trọng về vai trò, nhiệm vụ của một người chủ nhiệm CLB, cách quản lý quỹ hoạt động CLB, cũng như những điều kiện cần thiết để một CLB khuyến nông phát triển bền vững".

VÕ HỒNG DỪNG
Chương trình PAEX - MDI

Để Câu lạc bộ phát triển bền vững?!

Thành viên: cùng sinh sống trong một khu vực (ấp, thôn), có cùng sở thích (sản xuất, kinh doanh), tự nguyện tham gia, không trông chờ, có tinh thần trách nhiệm, mạnh dạn tiếp thu và ứng dụng khoa học kỹ thuật.

Bài tập đóng vai

Ban chủ nhiệm: nhiệt tình, có năng lực, trình độ, có uy tín, và làm việc vì mục đích chung của CLB.

Trình bày kết quả thảo luận

Hoạt động của CLB: hoạt động cụ thể, có mục tiêu rõ ràng và đáp ứng được mong đợi của các thành viên, quy chế cụ thể và hoạt động dựa trên nội quy của CLB, họp thường xuyên đúng định kỳ, kế hoạch sản xuất phù hợp với CLB, đa dạng trong hoạt động, đoàn kết, tương trợ, giúp đỡ lẫn nhau, có quỹ hoạt động, có quỹ tương trợ, công khai tài chính và các nguồn hỗ trợ, nắm bắt kịp thời các kênh thông tin.

Bài tập làm quen
Ảnh: Võ Hồng Dừng

Hỗ trợ từ bên ngoài: Sự quan tâm của chính quyền địa phương và các ban ngành hữu quan, tranh thủ các nguồn lực bên ngoài, mối quan hệ với các cơ quan khác.

(Kết quả thảo luận nhóm trong khóa tập huấn)

Bà Rịa Vũng Tàu: Tăng cường liên kết giữa Nông dân - cán bộ khuyến nông - nhà khoa học - hội đoàn - cộng đồng

Thuận lợi: Chương trình được triển khai qua nhiều năm liên tục nên Trung tâm Khuyến nông-Khuyến ngư (TTKN-KN), các trạm khuyến nông, các cán bộ khuyến nông và câu lạc bộ hiểu rõ được Phương pháp Phát triển kỹ thuật có sự tham gia (PTD) và các hoạt động Chương trình. Cán bộ khuyến nông tỉnh, huyện làm việc tốt và hỗ trợ kịp thời các Câu lạc bộ (CLB) PTD và có sự phối hợp tốt với các đoàn thể cấp tỉnh. Cán bộ từ Viện Khoa học Kỹ thuật Nông nghiệp Miền Nam phụ trách địa bàn tỉnh hỗ trợ kịp thời và hiệu quả.

Khó khăn: 10 câu lạc bộ mới tập trung tại một huyện (huyện Xuyên Mộc) dẫn đến khó khăn khi hỗ trợ quản lý, điều phối và kinh phí đào tạo, thử nghiệm và hỗ trợ tại chỗ.

Bài học: Một trong những tính năng quan trọng của tiến trình PTD là cải thiện cách tiếp cận và mở rộng quan hệ giữa nông dân, cán bộ khuyến nông, các nhà khoa học, các hội đoàn và cộng đồng. Hơn nữa, tính tự chủ của CLB là một trong những điều kiện tất yếu khi áp dụng các phương pháp khuyến nông có sự tham gia.

PAEX - Đông Nam Bộ

Bình Phước Tăng cường hợp tác với các đoàn thể

Thuận lợi: Tại Bình Phước, lợi thế có được chính là sự quan tâm của Sở NN&PTNT, TTKN-KN để Chương trình triển khai có hiệu quả tại địa bàn tỉnh. Bình Phước là địa phương tham gia sau cùng Chương trình nên có điều kiện học tập và rút kinh nghiệm từ các tỉnh bạn. Hơn thế nữa, các trạm khuyến nông làm việc độc lập và tự chủ trong các hoạt động.

Khó khăn: Một trong những khó khăn khi thực hiện Chương trình là việc một số người dân chưa rõ về mục tiêu Chương trình và điều kiện tham gia Chương trình thì có được hưởng lợi hay hỗ trợ gì. Ngoài ra, Bình Phước cũng gặp phải một số điều kiện hạn chế hơn như: các CLB chưa được tập huấn nhiều về quản lý CLB. Phương pháp PTD chưa trở nên quen thuộc với người dân.

Bài học chia sẻ từ cuộc họp Ban điều phối tỉnh Bình Phước tập trung vào một số ý như sau: Các hoạt động

Họp Ban điều phối tỉnh Bà Rịa-Vũng Tàu - Bình Phước

Từ ngày 26-27/4/2010 Ban điều phối tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu và Bình Phước đã họp trên địa bàn của từng tỉnh để cập nhật tình hình thực hiện các hoạt động Chương trình PAEX trong quý 1/2010 và kế hoạch hoạt động trong Quý 2/2010. Tham gia họp có ông Huỳnh Trần Quốc, ông Lê Thành Dương, PGS. TS Nguyễn Duy Cần, ông Lưu Công Định thuộc Ban điều phối Chương trình, cán bộ từ Viện Khoa học Kỹ thuật Nông nghiệp miền Nam phụ trách địa bàn tỉnh, và đại diện các cơ quan ban ngành có liên quan từ các Sở Nông nghiệp, TTKN-KN, Trạm khuyến nông, đại diện Ban điều hành huyện của 2 tỉnh Bình Phước và Bà Rịa - Vũng Tàu. Ý kiến đóng góp từ các cuộc họp và chuyến đi thực tế (thăm CLB ấp 8, xã Tân Lập, huyện Đồng Phú, tỉnh Bình Phước) được Chương trình ghi nhận, rút kinh nghiệm nhằm cải thiện hơn nữa các hoạt động trong thời gian sắp tới.

nâng cao nhận thức, nâng cao năng lực cần được ưu tiên, nhất là các khóa dành cho Ban chủ nhiệm CLB, đội ngũ khuyến nông viên xã. Cần khơi gợi được tiềm năng và động lực phát triển để người dân chủ động tham gia vào các CLB. Đánh giá đúng nhu cầu và hiệu quả các thử nghiệm - thử nghiệm phải đi vào thực tiễn sản xuất. Các chuyến tham quan cần được tổ chức theo đúng thời vụ cây trồng, vật nuôi. Từng bước lồng ghép Chương trình PAEX vào các chương trình khuyến nông thường xuyên để tận dụng những nguồn kinh phí sẵn có. Thiết lập mối quan hệ hợp tác với các đoàn thể để chia sẻ và tận dụng các nguồn lực hỗ trợ khuyến nông. Cần có kế hoạch thăm và hỗ trợ kịp thời tới các CLB, nhất là những CLB mới thành lập.

PAEX - Đông Nam Bộ

Bài học kinh nghiệm: (i) cần đào tạo đội ngũ kế thừa cho cán bộ khuyến nông và Ban chủ nhiệm; (ii) xây dựng đội ngũ giảng viên (ToT) nòng cốt và phối kết hợp với các hội đoàn và cơ quan hữu quan để đẩy mạnh và mở rộng các phương pháp khuyến nông có sự tham gia; và (iii) nên thành lập tổ điều phối huyện và họp định kỳ có sự kết hợp của Phòng Nông nghiệp, Trạm khuyến nông, Hội Nông dân, Hội Liên hiệp phụ nữ nhằm giúp triển khai Chương trình tốt tại cơ sở.

Hậu Giang Mở rộng Câu lạc bộ, nhưng cần đảm bảo chất lượng

Thuận lợi: Trong khi thực hiện Chương trình có sự phối hợp tốt giữa các hội đoàn. Các CLB hoạt động tốt hơn và có kỹ năng quản lý tốt hơn. CLB đã biết cách xây dựng cây vấn đề qua việc áp dụng PTĐ.

Khó khăn: Ở một số CLB, tính chủ động còn chưa cao, vẫn còn có những áp đặt, và/hoặc trình độ Ban chủ nhiệm CLB còn hạn chế dẫn đến việc xây dựng và quản lý câu lạc bộ chưa tốt. Một số nông dân còn chưa mạnh dạn áp dụng những tiến bộ khoa học kỹ thuật trong khi đó hoạt động sản xuất còn nhỏ lẻ, chưa xây dựng tốt kế hoạch sản xuất.

Bài học kinh nghiệm: Việc mở rộng số lượng các CLB cũng cần đi liền với các hoạt động đào tạo về điều hành và quản lý CLB. Ngoài ra, cần có đủ nguồn lực cán bộ hỗ trợ các CLB nhằm đảm bảo chất lượng hoạt động CLB.

PAEX-MDI

An Giang Xây dựng đội ngũ giảng viên (ToT) nòng cốt là cần thiết

Thuận lợi: Chương trình đã dần thay đổi nhận thức và thực hành của người dân và cán bộ khuyến nông về Phương pháp Phát triển kỹ thuật có sự tham gia (PTĐ). Ngoài ra còn có sự phối hợp tốt với các hội đoàn cấp tỉnh và cơ sở trong hợp tác thực hiện Chương trình. Về phía các Câu lạc bộ (CLB), các hoạt động cụ thể và hiệu quả hơn, và Ban chủ nhiệm nhiều CLB dần có kỹ năng quản lý tốt hơn.

Khó khăn: Những thay đổi về cán bộ khuyến nông tạo nên những hụt hẫng về nhân sự. Hơn nữa, vẫn còn một bộ phận nhỏ các câu lạc bộ và cán bộ khuyến nông chưa hiểu rõ và làm tốt phương pháp PTĐ – vẫn còn những áp đặt. Các cơ quan liên quan như bảo vệ thực vật, thú y, thủy sản... chưa biết nhiều về Chương trình PAEX.

Dự án PAEX thăm mô hình nuôi lươn ở CLB ấp Vĩnh Lợi, xã Vĩnh Hanh, huyện Châu Thành, tỉnh An Giang

Ảnh: Đỗ Văn Hoàng

Họp Ban điều phối tỉnh An Giang và Hậu Giang

Trong 2 ngày 7-8/4/2010, Ban điều phối tỉnh đã họp mặt tại 2 tỉnh Hậu Giang và An Giang. Về phía Ban điều phối Chương trình PAEX có Ông Huỳnh Trần Quốc, PGS. TS Nguyễn Duy Cần, anh Lưu Công Định và cán bộ từ Viện Nghiên cứu Phát triển đồng bằng sông Cửu Long phụ trách địa bàn tỉnh. Tham dự cuộc họp còn có lãnh đạo và đại diện của các Sở ban ngành của 2 tỉnh - Sở Nông nghiệp, Trung tâm khuyến nông, Trạm khuyến nông, Hội Nông dân, Hội liên hiệp Phụ nữ. Ban điều phối đã đến thăm và làm việc với Câu lạc bộ ấp Vĩnh Lợi, xã Vĩnh Hanh, huyện Châu Thành, tỉnh An Giang. Trong chuyến đi này, Ban điều phối đã có những trải nghiệm thực tế việc triển khai và thực hiện chương trình tại các tỉnh, các khó khăn vướng mắc cũng như những thuận lợi trong việc thực hiện Chương trình.

Các nhóm thảo luận thực

Bình Phước là một trong 5 tỉnh triển khai, áp dụng phương pháp phát triển kỹ thuật có sự tham gia (PTD) do Chương trình PAEX hỗ trợ với nội dung chủ yếu:

- Nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ khuyến nông từ tỉnh đến xã.
- Nâng cao năng lực quản lý, điều hành, tổ chức cho Ban chủ nhiệm (BCN) Câu lạc bộ (CLB) PTD.
- Tiến hành xây dựng các thử nghiệm ngay trên đồng ruộng của chính người nông dân.

Qua một năm triển khai thực hiện các thử nghiệm (TN) ở 16 CLB PTD ở tất cả các huyện thị của tỉnh Bình Phước, ngày 30 – 31/3/2010 tại thị xã Đồng Xoài, tỉnh Bình Phước, Chương trình PAEX kết hợp với Trung Tâm Khuyến Nông Khuyến Ngư (TTKN-KN) tỉnh Bình Phước đã tiến hành tổng kết 28 TN năm 2009 (gồm 19 TN chủ yếu trên cây điều, cao su, cây tiêu, cà phê và 9 TN chủ yếu trên heo, gà, ba ba, thỏ, ngan Pháp (vịt xiêm)).

TTKN-KN, Chương trình PAEX ghi nhận và đánh giá cao sự hỗ trợ của các cán bộ khuyến nông (CBKN), khuyến nông viên, BCN các CLB trong quá trình thực hiện và tổng kết báo cáo TN, sự nhiệt tình tham gia và những kết quả đã làm được của các hộ nông dân. Các hộ nông dân, khuyến nông viên, CBKN đã có ý thức áp dụng các phương pháp khuyến nông có sự tham gia vào công việc, năng lực dần được nâng lên trong tổ chức quản lý, điều hành, mọi người tham gia đã năng động hơn, tự chủ hơn, phần nào đã đạt được mục tiêu mong đợi ban đầu đề ra.

Tuy nhiên đây là tình đầu tiên tổ chức hội thảo báo cáo, đánh giá kết quả các TN, phương pháp PTD lại mới được áp dụng nên còn rất nhiều điểm cần khắc phục cụ thể là:

1. Đối với cán bộ khuyến nông các cấp:

- Cần tăng cường hơn nữa việc hỗ trợ cho các CLB và nông dân trong việc ghi chép, theo dõi các TN, hướng dẫn BCN viết báo cáo TN.
- Cần tích cực hơn trong việc tư vấn kỹ thuật để thực hiện TN.

2. Đối với ban chủ nhiệm CLB:

- Cần năng động hơn trong việc theo dõi, quản lý điều hành CLB, tăng cường kiểm tra đôn đốc việc ghi chép sổ theo dõi của nông dân.
- Trao đổi thường xuyên hơn với CBKN các cấp để có kế hoạch và nội dung thực hiện cụ thể, sát thực.

Kinh nghiệm từ hội thảo tổng kết thử nghiệm năm 2009

3. Đối với các TN:

- Thực hiện đúng tiến trình PTD (cây vấn đề)
- Mục tiêu thử nghiệm cụ thể, sát thực, các giải pháp rõ ràng.
- Các chỉ tiêu theo dõi, đánh giá rõ ràng, dễ thực hiện, đo đếm hoặc định lượng được bằng trực quan, hiệu quả kinh tế đạt được.
- Các số liệu trên bảng biểu, kết quả TN phải lô gíc, phù hợp và giải thích được lý do.
- Quy trình áp dụng (kỹ thuật thực hiện) cần dựa trên cơ sở khoa học kết hợp kinh nghiệm thực tế của bà con nông dân.
- Các báo cáo cần sát thực tế để TN có cơ sở ứng dụng hoặc hủy bỏ, cuối cùng đưa ra được kết luận cụ thể để khuyến cáo rõ ràng.

Nhìn chung, nội dung và phương pháp hoạt động của dự án thiết thực, đặc biệt là trong công tác khuyến nông. Phương pháp PTD là một phương pháp mới, mặc dù chưa thực sự được đón nhận và áp dụng rộng rãi, kết quả đạt được cũng chưa được như mong muốn nhưng có thể khẳng định rằng mục tiêu Chương trình đưa ra đã đạt được, đó là:

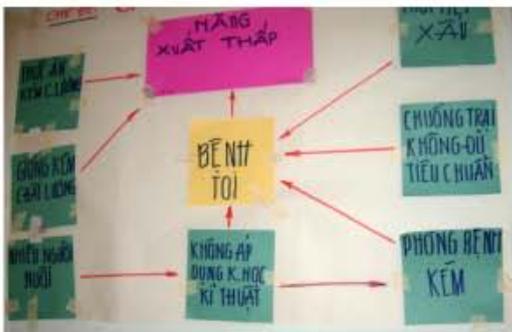
- Cán bộ các ban ngành tham gia dự án đã biết áp dụng có hiệu quả PTD vào công việc cụ thể của mình.
- Các CLB PTD đã năng động hơn trong vấn đề tổ chức, quản lý điều hành và xây dựng nội dung hoạt động phù hợp với nhu cầu của nông dân.
- Người nông dân tham gia làm TN đã chủ động, tích cực và tự tin hơn trong việc xác định và giải quyết những vấn đề khó khăn của chính mình với sự hỗ trợ tích cực của cán bộ khuyến nông.
- Sự trao đổi, thảo luận, học hỏi giữa các nhà khoa học, cán bộ khuyến nông, Ban chủ nhiệm và cộng đồng trong thôn ấp được nâng lên rõ rệt, thường xuyên hơn.

Từ những kết quả trên, các ban ngành đoàn thể, các cán bộ trực tiếp tham gia dự án đã có những định hướng, bài học kinh nghiệm quý báu để thực hiện hoạt động năm 2010 và các năm tiếp theo.

NGUYỄN THỊ HẠNH
Trạm Khuyến nông huyện Bình Long,
tỉnh Bình Phước

Hình 1. Công cụ PRA - Cây vấn đề (Kết quả thảo luận cây vấn đề - cây cao su)

Hình 2. Công cụ PRA - Cây vấn đề (Kết quả thảo luận cây vấn đề - gà thả vườn)

Đôi điều suy nghĩ

.....

Sự tham gia của học viên ảnh hưởng đến kết quả học tập như thế nào?

Khóa huấn luyện dành cho các khuyến nông viên (KNV) và thành viên Ban chủ nhiệm (BCN) của các Câu lạc bộ (CLB) ở một số xã thuộc huyện Đồng Phú tỉnh Bình Phước được tổ chức trong tháng 5/2010 và do nhóm huấn luyện Chương trình PAEX_SE thực hiện. Qua khóa huấn luyện này, bản thân là người huấn luyện và cán bộ trợ giảng cho khóa học tôi mong muốn chia sẻ đôi điều.

Với những nhóm có người nhóm trưởng năng động và sự tham gia nhiệt tình của các thành viên cũng

như họ biết cách thảo luận thì kết quả tốt hơn những nhóm thiếu sự tham gia của các thành viên. Trong khóa học này, ở nhóm A, các thành viên viết ra ý kiến của mình trên một tờ giấy trắng, sau đó cùng thảo luận với nhau về một chủ đề nào đó, đề rồi một ý kiến/ý tưởng tốt nhất, phù hợp nhất sẽ được cả nhóm thống nhất để đưa ra cho cả lớp. Kết quả này được trình bày trước lớp và được đánh giá cao (Hình 1). Trong khi đó, nhóm B chỉ có sự tham gia làm việc của 1 – 2 thành viên, những thành viên còn lại chỉ nhìn và không có ý kiến, và vì chỉ có quá ít người làm việc nên ý kiến không được thảo luận, do vậy kết quả không được đánh giá cao từ các học viên khác trong lớp (Hình 2).

Vì vậy, chính sự tham gia nhiệt tình của tất cả các thành viên trong nhóm cùng với sự điều hành tốt của người nhóm trưởng và biết cách thảo luận tốt thì kết quả của nội dung thảo luận sẽ tốt hơn, điều này dẫn đến học viên trong nhóm nắm vững kiến thức được huấn luyện hơn.

Sẽ chia từ những tấm lòng ấm áp của các học viên trong khóa huấn luyện PTD

Ảnh 1: Chú Ba Lộc- áo xanh đại diện lớp trao số tiền gom góp từ học viên cho anh Thành

Ảnh: Nguyễn Văn An

Tình thân tương ái của các học viên trong một khóa học

Địa điểm huấn luyện thay đổi cùng với sự chú quan của anh Thành (học viên), do vậy chiếc xe gắn máy của anh đã bị kẻ gian lấy cắp trong lúc các anh chị học viên đang thảo luận phần Đánh giá Nông thôn có sự tham gia (PRA). Những ngày sau đó, anh Thành phải quá giang một học viên khác và tiếp tục tham gia khóa học.

Ngày học cuối khóa, tất cả các học viên trong lớp góp tiền để ủng hộ cho anh Thành mua một chiếc xe gắn máy cũ để thuận tiện trong việc đi lại. Mặc dù số tiền đó không nhiều, việc làm này đã làm cho tôi thật

sự xúc động.

Qua câu chuyện này, tôi rút ra được hai bài học, thứ nhất đó là: mặc dù khó khăn không có phương tiện di chuyển, anh Thành vẫn cố gắng tham gia khóa học một cách nghiêm túc, thể hiện sự trách nhiệm của bản thân và tinh thần vượt khó của anh. Điều thứ hai, rất quan trọng, đó là tinh thần đoàn kết, quan tâm lẫn nhau, và giúp đỡ người khác trong lúc khó khăn nhất của tập thể học viên.

NGUYỄN VĂN AN
PAEX - Đông Nam Bộ

Phạm vi hoạt động Chương trình:

Khuyến nông Bà Rịa – Vũng Tàu (BR-VT) bắt đầu thử nghiệm phương pháp khuyến nông có sự tham gia từ năm 2005 - 2007 với chương trình Khuyến nông có sự tham gia dành cho người nghèo gọi tắt là (PAEP) do tổ chức VVOB Vương Quốc Bỉ tài trợ. Sau đó tiếp tục tham gia chương trình Khuyến nông có sự tham gia - PAEX gồm 5 tỉnh phía Nam, và Bà Rịa-Vũng Tàu là một trong 5 tỉnh đó. Cho đến cuối năm 2009, Bà Rịa-Vũng Tàu có 10 Câu lạc bộ (CLB) khuyến nông áp dụng phương pháp khuyến nông có sự tham gia, cụ thể là áp dụng phương pháp phát triển kỹ thuật có sự tham gia (gọi tắt là PTD).

Đội thi huyện Tân Thành

Ban giám khảo thi Vòng 2

Ảnh: Thịnh Đức Minh

● Câu lạc bộ thành lập trước tháng 12/2009 ○ Câu lạc bộ thành lập năm 2010

Thi PTD ở Bà Rịa - Vũng Tàu:

Vòng 1: chấm điểm hoạt động CLB

- Ban chấm thi được thành lập gồm các cán bộ khuyến nông phụ trách CLB đã qua các lớp huấn luyện PTD, và cán bộ Chương trình PAEX.
- Ban chấm thi vòng 1 đến từng CLB phỏng vấn, quan sát và cho điểm theo chuẩn định trước. Điều lưu ý là nếu thành viên ban chấm thi là người phụ trách CLB, thì không tham gia chấm thi cho CLB mình phụ trách. Điểm của CLB là trung bình của các thành viên trong Ban chấm thi.

Điểm tốt:

- Sự tham gia nhiệt tình của tất cả các bên liên quan.
- Sự nhiệt tình của thí sinh, cô động viên.
- Khâu chuẩn bị thiết kế tổ chức phòng thi tốt.
- Thời gian thi Vòng 2 hợp lý (không quá 4 tiếng).
- Thiết kế phần

Powerpoint chuyên nghiệp, có đồng hồ báo giờ rất thuận lợi trong việc trả lời và kiểm soát thời gian.

- Mời được đài truyền hình tỉnh ghi hình đưa tin.

Vòng 2: kiến thức PTD, quản lý CLB

- Thành lập các đội thi theo huyện, mỗi đội có 4 thành viên. Ở BR-VT thành lập 5 đội, đại diện cho 5 huyện để thi vòng thi kiến thức PTD.
- Trước khi tổ chức thi PTD thì bộ câu hỏi ôn tập được gửi cho CLB để họ ôn tập. Bộ câu hỏi này tập trung các phần: Kiến thức chung PTD, công cụ PRA, quản lý CLB.
- Trên cơ sở bộ câu hỏi này, 5 bộ đề đã được soạn với 4 câu hỏi cho mỗi bộ đề. Mỗi đội sẽ chọn 1 trong 5 bộ đề để trả lời.

Nên làm:

- Nên dành 1 buổi cho việc thông qua kịch bản, nếu có thể mời cả các đội tuyên tham gia thông qua kịch bản.
- Nên có bình luận kết quả trả lời của các đội, vừa để cho các đội biết được mình đứng ở mức độ nào và thông qua đó bổ sung hiểu biết về PTD cho tất cả mọi người tham gia tại cuộc thi.
- Cho điểm công khai, bằng cách giơ bảng điểm cho từng câu trả lời và điểm bằng phiếu chuyển cho Ban thư ký để làm dữ liệu gốc, khi cần thiết để đối chiếu, và để cô động viên có thể vỗ tay (vỗ tay) cho các đội có câu trả lời đạt điểm cao, làm cho cuộc thi sinh động và hào hứng hơn.
- Nên cho điểm trả lời bổ sung cho các đội thi khác, khi các đội này chưa đến lượt câu trả lời của mình, để khuyến khích sự trao đổi kinh nghiệm, xử lý tình huống có thể gặp phải trong quá trình quản lý CLB.

Sống với tình, sống với trách nhiệm

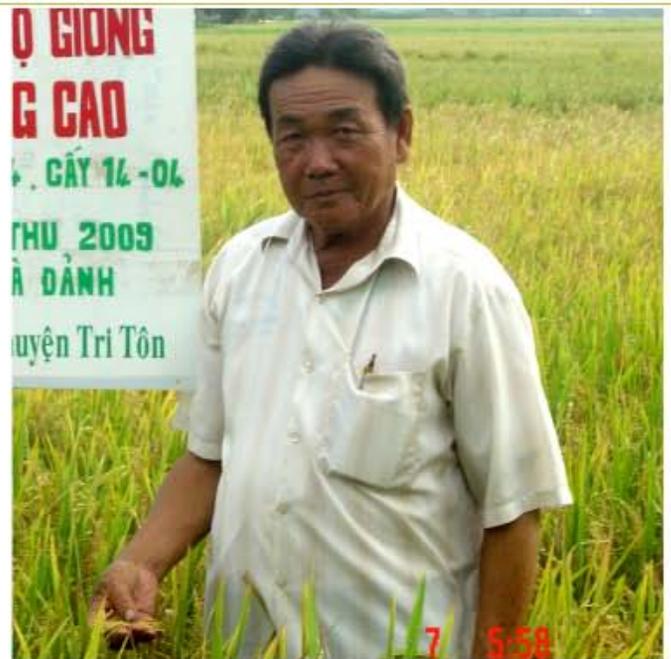
**Chú Hai Trường – Chủ nhiệm CLB Tân Thuận,
xã Tà Đảnh, huyện Tri Tôn, tỉnh An Giang**

Ai đã từng tiếp xúc với chú Hai Trường, dù chỉ một lần, cũng khó có thể quên dáng vẻ mộc mạc, hiền hòa và sống tràn đầy tình cảm ở chú. Có lẽ chính những suy nghĩ và hành động đã làm nên con người chú như vậy.

Chú Hai Trường tham gia tích cực vào các hoạt động từ thiện, cùng vận động và giúp đỡ bà con lối xóm và các thành viên Câu lạc bộ (CLB) tham gia các chương trình, hoạt động khuyến nông, mua xe cứu thương, giúp đỡ người nghèo khó khăn, xây dựng cầu, xây dựng thương hiệu “Trang trại sản xuất lúa giống Hai Trường”.

Để có thể nhìn thấy những kết quả như ngày hôm nay, không thể không nói đến những tháng ngày làm việc đầy khó khăn, vất vả, những trăn trở trong suy nghĩ mà chú đã trải qua để tìm ra những cái hay, cái mới giúp cho cuộc sống được cải thiện và tốt đẹp hơn.

Khi chương trình PAEX đến với CLB, chú tiên phong thực hiện thử nghiệm, cùng làm và hướng dẫn các thành viên trong CLB tham gia các thử nghiệm. Thành công và thất bại từ những lần thử nghiệm, chú và các thành viên chia sẻ tới những thành viên khác trong xã. Các thành viên CLB cũng được gắn kết với các hoạt động từ thiện chung của xã. Chú vận động các thành viên trong CLB và hội viên của xã đóng góp tiền mua một chiếc xe ô tô để làm xe cứu thương hoạt động trên địa bàn xã. Ngoài phần đóng góp như các

Ảnh: Nguyễn Xuân Huy

Chú Hai Trường bên ruộng thử nghiệm

thành viên khác, chú cũng sẵn sàng đóng góp thêm để có đủ tiền mua được chiếc xe. Cũng là một người nông dân, chú hiểu rõ những gì mà bà con lo lắng tới khi sản phẩm được làm ra, nhưng tiêu thụ thế nào. “Trang trại sản xuất lúa giống Hai Trường” ra đời từ năm 2008 tại xã Tà Đảnh, huyện Tri Tôn, tỉnh An Giang để phục vụ cho công tác sản xuất giống ngày một tốt hơn. Chú tự đầu tư xây dựng kho chứa hạt giống. Cũng từ đó, Trung tâm khuyến nông – khuyến ngư Tỉnh An Giang hỗ trợ thêm cho Trang trại máy tách hạt và dụng cụ đo ẩm độ.

Thông tin liên lạc của chú Hai Trường khi bà con nông dân muốn mua lúa giống:

Trang trại sản xuất lúa giống Hai Trường ấp Tân Thuận, xã Tà Đảnh, huyện Tri Tôn, tỉnh An Giang
Điện thoại: 0918 941695.

NGUYỄN XUÂN HUY
Trạm Khuyến nông huyện Tri Tôn, tỉnh An Giang.

Chú giới thiệu bà con trong và ngoài CLB đến thăm ruộng lúa thử nghiệm.

Lớp tập huấn PRA tại Sóc Trăng

Từ ngày 7-11/4/2010, dự án PAEX phối hợp với Trung tâm Khuyến nông-Khuyến ngư Sóc Trăng mở lớp huấn luyện Đánh giá nông thôn có sự tham gia của người dân (PRA). Tham gia lớp huấn luyện có 20 cán bộ Khuyến nông, 2 cán bộ Hội Nông dân và 2 cán bộ Hội Phụ nữ. Thông qua lớp tập huấn, cán bộ có thể tiếp cận những phương pháp quan sát trực tiếp, phỏng vấn bán cấu trúc, tham khảo các số liệu thứ cấp,.... để đánh giá tổng quan bộ mặt vùng nghiên cứu. Bên cạnh những lý thuyết được truyền đạt, lớp tập huấn còn tổ chức cho các học viên đi thực tế 2 ấp Tham Đôn và Tâm Lộc, thuộc xã Đại Tâm, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng. Kết thúc buổi thực tế, các học viên báo cáo những kết quả gặt hái được như: lịch sử phát triển, lịch thời vụ, sơ đồ mặt cắt, hiện trạng các hệ thống canh tác, kết quả phân tích SWOT (mặt mạnh, yếu, cơ hội, thách thức), những khó khăn cần giải quyết của khu vực quan

sát. Qua 5 ngày tiếp cận phương pháp PRA và chuyên khảo sát thực tế, bằng phương pháp đánh giá nhanh nông thôn với sự tham gia của người dân, mọi người đều nhận ra các phương pháp để đánh giá hiện trạng vùng nông thôn, những mong muốn và khó khăn của người dân nhằm tìm ra những cơ hội và giải pháp nâng cao đời sống nông dân một cách thích hợp nhất.

NGUYỄN THỊ THANH TÂM

Trung tâm Khuyến nông Khuyến ngư tỉnh Sóc Trăng

Niềm vui khi tham gia lớp tập huấn

ptd

Nhằm giúp nông dân tiếp cận được phương pháp khuyến nông mới- **Phương pháp phát triển kỹ thuật có sự tham gia của người dân (PTD)**, trong 2 tháng, từ tháng 5 đến tháng 6 năm 2010, Chương trình PAEX và Trung tâm Khuyến nông Khuyến ngư tỉnh Sóc Trăng đã phối hợp tập huấn phương pháp PTD được 8/14 Câu lạc bộ (CLB) tham gia Chương trình PAEX. Mỗi CLB được tập huấn 2 ngày về 4 bước chính của tiến trình PTD.

Qua các lớp tập huấn nông dân đã biết được rõ hơn về Chương trình PAEX, biết được các tiến trình của phương pháp PTD từ việc xác định khó khăn bằng cây vấn đề, xếp hạng ưu tiên lựa chọn vấn đề cần giải quyết đến việc đi tìm giải pháp để thiết kế và thực hiện thử nghiệm cũng như cách phổ biến kết quả thử nghiệm, chia sẻ kinh nghiệm ra bên ngoài.

Song song đó, cán bộ khuyến nông cũng được nâng cao về kỹ năng tập huấn và hiểu sâu hơn về phương pháp PTD. Chẳng những thế mà lãnh đạo Trung tâm Khuyến nông cũng rất ủng hộ và theo suốt các khóa tập huấn.

Phương pháp hoạt động của Chương trình đã tạo được sự ủng hộ cao từ phía lãnh đạo đến người dân tham gia. Trước khi kết thúc lớp tập huấn, Chủ Nguyễn Văn Út- thành viên CLB Vĩnh Đồng, xã Vĩnh Quới, huyện Ngã Năm, tỉnh Sóc Trăng tâm sự: “Từ trước đến giờ tôi đã được đi học nhiều lớp rồi nhưng tôi chưa thấy lớp nào vui, sôi nổi và giúp ích cho tôi như thế này, tôi thích lắm”.

LÊ THỊ ANH NGUYỄN

Trung tâm Khuyến nông Khuyến ngư tỉnh Sóc Trăng

Cuộc họp định kỳ của CLB Thạnh Tiến

Thăm vườn bưởi hồ lô nhà anh Thành - CLB Phú Trí A

Tìm hiểu khó khăn CLB

Các BCN bạn đến thăm CLB Thạnh Tiến

CLB Phú Trí A tiếp nhận bằng tên

Ảnh: Trạm KN huyện Châu Thành

Hành động nhỏ, sức lan tỏa lớn

Anh Sang tâm sự: “Làm nghề này cũng là do say mê nghề nghiệp thôi. Đi hoài, và phần nào hiểu thực tế nên tôi nghĩ đây là cách làm hữu ích và có tác dụng thực sự. Ý tưởng tự đến với nhau, học hỏi từ chính các CLB do chính các Ban chủ nhiệm yêu cầu, theo tôi, là cách đưa

thông tin nhanh nhất đến từng CLB. Cách tiếp cận này còn mới, nên tôi và các CLB cũng chưa dám nghĩ nhiều và chỉ mới đang thực hiện trong địa bàn huyện và chưa mạnh dạn chia sẻ cho các CLB khác ở các huyện bạn. Các CLB chủ nhà đều rất vui khi tiếp đón hội viên CLB bạn, và nhiệt tình hướng dẫn về các kỹ năng sản xuất, cũng như chia sẻ các kinh nghiệm điều hành, quản lý CLB”.

(Ghi nhanh cuộc trò chuyện giữa anh Sang với cán bộ Chương trình PAEX)

Từ năm 2004, tôi chuyển công tác về Trạm khuyến nông huyện Châu Thành. Bước đầu trên địa bàn huyện, chỉ có 15 CLB, tỉnh Hậu Giang. Cho tới nay tổng số CLB được nâng lên là 32 (CLB) và trong số đó có 2 CLB khuyến nông thuộc Chương trình Khuyến nông có sự tham gia (PAEX) là CLB Phú Trí A (thuộc xã Phú Tân, huyện Châu Thành, tỉnh Hậu Giang) và CLB Thạnh Tiến (thuộc xã Đông Thành, huyện Châu Thành, tỉnh Hậu Giang).

Cùng tham gia ngay từ ban đầu, cùng bà con nông dân xây dựng và phát triển các CLB khuyến nông, tôi và

các hội viên CLB đều hiểu rõ những khó khăn mà chính họ gặp phải như: thiếu thông tin, năng lực hạn chế, thiếu định hướng hoạt động để vận hành một CLB hoạt động có hiệu quả. Lúc đó hầu hết các CLB hoạt động còn nghèo nàn chưa có nội dung thực tế gì nhiều. Dần dần, theo thực tế và nhu cầu sản xuất của nông dân và để tiếp cận và triển khai các mô hình khuyến nông, hoạt động các CLB được tập trung vào sản xuất nhiều hơn, và các mô hình khuyến nông của Trung tâm khuyến nông được đưa qua các CLB. Theo Chương trình PAEX, các Ban chủ nhiệm được tập huấn cách và kỹ năng quản lý và điều hành CLB, và Phương pháp Phát triển kỹ thuật có sự tham gia (PTD). Tuy nhiên, các CLB vẫn hoạt động độc lập, hoạt động của CLB nào thì CLB đó biết, và chỉ có cán bộ khuyến nông là người đưa thông tin chia sẻ giữa các CLB”.

Để củng cố và phát triển các CLB trong huyện, Ban chủ nhiệm các CLB đề ra ý tưởng cùng học hỏi giao lưu, trao đổi kinh nghiệm từ những CLB điển hình ngay trong huyện. Căn cứ vào lịch họp hàng tháng của hai CLB Phú Trí A và CLB Thạnh Tiến, Ban chủ nhiệm của các CLB trong huyện đến tham dự và học hỏi chia sẻ các thông tin về cách tổ chức, điều hành quản lý CLB (gồm cả các hoạt động sản xuất và quản lý quỹ hoạt động). Đầu tiên, các Ban chủ nhiệm cung cấp số điện thoại, địa chỉ và ngày họp. Sau đó, tôi giúp tổng hợp thành thông tin chung để các CLB biết được ngày họp, lịch trình đến và thông tin liên lạc.

Ý tưởng này do các chủ nhiệm CLB đưa ra, xuất phát từ nhu cầu của CLB nên họ ham, và thực sự thấy những hiệu quả rõ ràng. Tự họ liên hệ và tìm đến nhau. Qua chính sự học hỏi và so sánh giữa hội viên với hội viên, và Ban chủ nhiệm với Ban chủ nhiệm, họ thấy những điểm mạnh và điểm yếu của họ, và từ đó có những hướng khắc phục nhằm hoàn thiện hơn.

THÁI NGỌC SANG

Trạm Khuyến nông huyện Châu Thành, tỉnh Hậu Giang

Anh Đỗ Văn Hoàng - Cán bộ phụ trách địa bàn tỉnh An Giang (PAEX-MDI)

“Bản thân Câu lạc bộ (CLB) và Ban chủ nhiệm là quan trọng nhất. Tiếp theo đó là cán bộ hỗ trợ từ khuyến nông, mà cán bộ khuyến nông phải mạnh thì mới giúp được nông dân.

Khi tập huấn cho nông dân, Ban chủ nhiệm có nữ tham gia thì rất hay vì có nữ tham gia quản lý tin dụng thường tốt và có khả năng vận động tốt”.

Anh Nguyễn Văn Minh - Giảng viên lớp huấn luyện Quản lý Câu lạc bộ

“Một trong những yếu tố quan trọng nhất là Ban chủ nhiệm (BCN). BCN đóng vai trò thành bại của Câu lạc bộ (CLB). Trong BCN có 3 người thì ít nhất có một người có trình độ năng lực liên quan đến quản lý quỹ. BCN cần tích cực, có năng lực, tạo được uy

tín, có đạo đức, và có điều kiện cá nhân ổn định để dành thời gian tham gia CLB. Khi họp, điều quan trọng là phải chuẩn bị tốt cho cuộc họp để mỗi thành viên đi họp đều mang về những gì đó đạt chất lượng. Kế hoạch của CLB phải rõ ràng, có thể trả lời các câu hỏi: làm gì, ai làm, lúc nào, ở đâu, làm như thế nào, kinh phí như thế nào. CLB nên mời đại diện chính quyền địa phương tham gia trong các cuộc họp của CLB. Một CLB nên chọn một cơ quan, tổ chức, đoàn thể nào đó làm cơ quan đỡ đầu cho mình”.

Anh Nguyễn Xuân Huy - Cán bộ Trạm Khuyến nông huyện Tri Tôn, tỉnh An Giang

“Có cái hay mà cũng là cái khó khi thực hiện Phương pháp phát triển kỹ thuật có sự tham gia (PTD). Khi người học hiểu kỹ về phương pháp khuyến nông thì họ nhiệt tình tham gia, nhưng khi người học không hiểu thấu đáo, họ hờ hững và không

muốn tham gia, có tham gia thì cũng là sự ràng buộc. Khi truyền đạt PTD ở các CLB, đặc biệt là người chủ nhiệm mà nhiệt tình thì các thành viên cũng hăng hái tham gia”.

Anh Thái Văn Điền – Hội Nông dân Long Phú, thị trấn Long Phú, tỉnh Sóc Trăng

PTD – con đường hướng tới nguyện vọng của Bà con nông dân. Cái hay của phương pháp PTD là giúp tìm hiểu nguyện

vọng và sở thích của bà con nông dân trên cơ sở xác định vấn đề khó khăn, rồi từ đó đưa ra các giải pháp phù hợp thực tế. Hiện nay, bà con đã áp dụng được phương pháp PTD. Tuy nhiên, tài liệu về phương pháp này còn ít, nên bà con mong muốn được bổ sung nguồn tài liệu để tham khảo, và nhiều thông tin hơn”.

Bài ca Tái thiết nông thôn (Viện Nghiên cứu Quốc tế Tái thiết Nông thôn)

Đền với nông dân, sống với họ
Học hỏi từ họ, làm kế hoạch cùng họ
Làm việc cùng họ, bắt đầu với những gì họ biết
Xây dựng trên cơ sở những gì họ có
Dạy bằng cách chỉ ra, học bằng cách làm
Không phô trương, mà là mô hình
Không chỉ tiết vụn vặt, mà là hệ thống
Không phải cứu tế, mà là giải thoát
Dạy bằng cách chỉ ra, học bằng cách làm
Không từng phần mà là phương pháp hợp nhất
Không cứu tế, mà là giải thoát.

**ThS. Lê Văn Gia Nhỏ (PAEX-SE)
Chuyên dịch từ tiếng Anh**

Lời cảm ơn:

Chương trình PAEX gửi lời cảm ơn chân thành tới các tác giả đã gửi bài và ảnh tới Tờ tin số 3 - Quý 1/2010:

- Chị Nguyễn Thúy Diễm (PAEX-MDI).
- Chị Nguyễn Thị Hạnh (Trạm Khuyến nông huyện Bình Long, tỉnh Bình Phước).
- Chị Phùng Thị Nguyễn Phụng (Trạm Khuyến nông huyện Long Điền, tỉnh Bà Rịa-Vũng Tàu).
- Anh Đỗ Văn Hoàng (PAEX-MDI).
- Chị Nguyễn Thanh Tâm (Trung tâm Khuyến nông Khuyến ngư tỉnh Sóc Trăng).
- Anh Trần Quốc Nhân (PAEX-MDI).

Thông tin bài viết và góp ý cho tờ Bản tin xin được gửi tới:

Chị Nguyễn Thị Hồng Lê
Email: hongle.paexvovob@gmail.com

Hoạt động Tháng 4-5-6/2010

Lớp PRA thực hành tại xã Hòa Bình, huyện Xuyên Mộc

Lớp PRA thực hành tại xã Hòa Hiệp, huyện Xuyên Mộc

Ảnh: Thịnh Đức Minh

Tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu

Tập huấn:

- PTĐ, Quản lý Câu lạc bộ (CLB) cho 10 CLB mới thành lập tại huyện Xuyên Mộc.
- PRA và PTĐ, quản lý câu lạc bộ cho nhóm giảng viên ToT mới thuộc huyện Xuyên Lộc.

Thử nghiệm: Tổng kết đánh giá 21 thử nghiệm năm 2009, 5 thử nghiệm mới chuẩn bị triển khai.

Tham quan về mô hình thanh long, đu đủ, đậu xanh, lúa.

Họp, hội thảo: Họp Ban điều phối tỉnh quý 1/2010

Sự kiện mới:

- Năm 2010 - Ủy ban Nhân dân các xã thuộc huyện Xuyên Mộc ra quyết định thành lập thêm 10 CLB mới tại các xã.

Tỉnh Bình Phước

Tập huấn:

- Tập huấn phương pháp PTĐ và PRA cho CLB khuyến nông mới ở huyện Đồng Phú, và nhóm ToT

Thử nghiệm:

- Chương trình phối hợp với Trung tâm khuyến nông tổ chức 2 ngày họp với CBKN và CLB về việc thống nhất các thử nghiệm năm 2010

Tham quan:

- Tổ chức tham quan cho các CLB (mô hình trùn quế, cá, rắn, lươn, tiêu, điều, cà phê ghép dưới tán điều)

Họp, hội thảo:

- Họp ban điều phối tỉnh và huyện Đồng Phú

Thông tin/tin tức mới:

- Xây dựng địa chỉ xanh cung cấp cho CLB
- Ủy ban Nhân dân huyện Đồng Phú ra quyết định thành lập thêm 8 CLB mới tại các xã

Thăm CLB thôn Tân Phước, xã Tân Tiến, huyện Bù Đốp, tỉnh Bình Phước

Ảnh 1: Hồ Thị Thanh Sang
Ảnh 2: Nguyễn Thị Thu Huyền

Hoạt động

Tháng 4-5-6/2010

Tỉnh An Giang

Tập huấn: quản lý điều hành Câu lạc bộ (CLB), kỹ thuật canh tác, sản xuất lúa giống.

Thử nghiệm: Dự họp lệ, thăm thử nghiệm CLB và chuẩn bị triển khai các thử nghiệm: vọt siêu nạc, heo hướng nạc, cá rô đầu vuông, ba ba, cải ve, họ, giống lúa mới, trồng cà chua gốc ghép, ủ phân hữu cơ bằng nấm trico canh tác hoa màu, cà chua gốc ghép, so sánh các giống đậu phộng mùa nghịch, trồng dưa leo, sản xuất và tiêu thụ rau an toàn.

Tham quan: thăm quan mô hình nuôi baba và cá rô đầu vuông, thăm mô hình sản xuất rau sạch.

Họp, hội thảo: Họp ban điều phối và CBKN quý 1/2010.

Khác: Hỗ trợ kinh phí hoạt động còn lại cho các CLB, hỗ trợ kinh phí quý 1 cho Hội phụ nữ huyện Chợ Mới, làm bảng tên CLB.

Ảnh: Võ Thanh Mạnh
Đỗ Văn Hoàng

Ảnh: Trần Quốc Nhân
Thái Ngọc Sang

Tỉnh Hậu Giang

Tập huấn: quản lý CLB cho Ban chủ nhiệm của 14 CLB và một số CLB ngoài vùng dự án

Thử nghiệm: dự kiến có 30 thử nghiệm, 10 thử nghiệm đang triển khai: chủ yếu là heo, cá, bưởi, trồng đu đủ kết hợp bón phân hữu cơ, trồng màu, lúa, cá trê, trồng ầu, nấm rơm, gà, ếch, rau an toàn

Tham quan: Các cán bộ khuyến nông tham quan chia sẻ kinh nghiệm hỗ trợ quản lý câu lạc bộ, tham quan sản xuất lúa ở An Giang.

Họp, hội thảo: Họp ban điều phối và cán bộ khuyến nông quý 1/2010.

Tỉnh Sóc Trăng

Tập huấn: Đánh giá nông thôn có sự tham gia (PRA) cho CBKN và hội đoàn, PTD cho các CLB

Thử nghiệm: Triển khai và thăm thử nghiệm năm 2010.

Tham quan: Tham quan mô hình sản xuất rau sạch tại Bà Rịa-Vũng Tàu

Họp, hội thảo: họp xây dựng kế hoạch Giám sát và Đánh giá có sự tham gia (PME).

Khác: Trao bằng tên CLB

Ảnh: TTKN-KN tỉnh Sóc Trăng
Võ Hồng Dũng

Kế hoạch

Tháng 7-8-9 năm 2010

Tỉnh An Giang

Thử nghiệm:

- Triển khai 24 thử nghiệm ở 12 Câu lạc bộ (CLB) (cây họ, cải de, lúa, cá rô đầu vuông, ba ba, heo siêu nạc, vịt siêu thịt, vv...)

Tham quan:

- Tham quan học tập quản lý CLB, mô hình chăn nuôi, trồng trọt (ghép cà chua, trồng rau nhà vườn, lúa, vv...).

Tập huấn:

- Tập huấn quản lý điều hành CLB cho chủ nhiệm và thành viên năng động câu lạc bộ, kiến thức kỹ thuật và xây dựng tài liệu.
- Mời một số thành viên của 4 CLB mới thành lập (tự nguyện thành lập, không thuộc dự án) tham dự lớp điều hành quản lý CLB do Chương trình PAEX tổ chức

Tỉnh Hậu Giang

- Tọa đàm về kỹ năng điều hành và quản lý CLB
- Tiếp tục hỗ trợ làm thử nghiệm
- Hội thi về am hiểu về kiến thức PTD dành cho 14 câu lạc bộ

Tỉnh Sóc Trăng

Tập huấn:

- Phát triển kỹ thuật có sự tham gia (PTD)
- Quản lý CLB cho cán bộ khuyến nông và hội đoàn thể

Thử nghiệm:

- Hỗ trợ triển khai thử nghiệm năm 2010 (chủ yếu heo, lúa, trồng màu)

Tham quan: Tổ chức các đợt tham quan còn lại

Họp, hội thảo:

- Tổ chức thi PTD và quản lý CLB trong tỉnh

Tỉnh Bình Phước

Tập huấn:

- Tập huấn Đánh giá nông thôn có sự tham gia (PRA), Phát triển kỹ thuật có sự tham gia (PTD), Giám sát và Đánh giá có sự tham gia (PME) cho nhóm ToT.
- Tập huấn về giới cho CBKN, Hội nông dân và hội phụ nữ các huyện xã

Tham quan:

- Tổ chức các đợt tham quan còn lại cho các CLB

Thử nghiệm: Thăm điểm thử nghiệm

Họp, hội thảo:

- Tổ chức họp ban điều phối tỉnh, huyện Đồng Phú
- Thực hiện kế hoạch giám sát đánh giá của Chương trình tại tỉnh.
- Tổ chức hội thi PTD cho các CLB.

Tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu

Tập huấn quản lý Câu lạc bộ cho nhóm ToT mới

Thử nghiệm: Hỗ trợ triển khai thử nghiệm năm 2010

(lúa, thanh long, đu đủ, ứ phân hữu cơ)

Hội thảo: hội thảo quý 2 đánh giá hoạt động 6 tháng đầu năm 2010

Tham quan: Tổ chức các đợt tham quan còn lại.

Cấp Chương trình:

- Xây dựng kế hoạch, triển khai và thực hiện hoạt động Giám sát và Đánh giá có sự tham gia
- Trang bị kiến thức lồng ghép về Giới trong công tác khuyến nông
- Chuyên thăm và làm việc của Tổng thư ký và đoàn công tác của VVOB tới Chương trình PAEX.

Tờ bướm kỹ thuật của bà con nông dân

Để phổ triển các kết quả thử nghiệm thành công, tài liệu bướm là một trong những phương tiện chuyển tải rất hữu ích. Một số kinh nghiệm chia sẻ khi thực hiện tài liệu bướm có sự tham gia của người dân (là người trực tiếp thử nghiệm) bao gồm các bước sau:

Bước 1: Các thành viên thực hiện thử nghiệm tự ghi lại quy trình kỹ thuật đã áp dụng

Bước 2: Cán bộ Khuyến nông hỗ trợ, giúp đỡ Câu lạc bộ gọt dũa lại từ ngữ và bổ sung thêm hình ảnh kỹ thuật phù hợp, cũng như kết cấu và bố cục hay trình bày một tờ bướm.

Bước 3: Cán bộ khuyến nông cùng với CLB xem lại nội dung có dễ hiểu với bà con hay không, có đúng theo ý bà con viết hay không.

Bước 4: Sau khi hoàn thành cơ bản nội dung và hình thức của tờ bướm, Cán bộ khuyến nông chuyển cho phía nhà tài trợ để hoàn thiện sản phẩm.

Để hoàn thiện tờ bướm dựa trên các kỹ thuật của người dân, chúng tôi đã thực hiện tuần tự theo các bước trên, hy vọng chúng ta càng ngày càng có nhiều tờ bướm chuyển giao thông tin, kỹ thuật đến nhiều bà con nông dân có nhu cầu.

Ví dụ minh họa - Tờ bướm "Quy trình ủ phân hữu cơ vi sinh với nấm Trichoderma"

Ảnh: Huỳnh Bảo Quốc

NGUYỄN THỊ THANH TÂM
Trung tâm Khuyến nông Khuyến ngư tỉnh Sóc Trăng

Đối tác thực hiện Chương trình PAEX

Viện Nghiên cứu Phát triển Đồng bằng sông Cửu Long (MDI)
Đại học Cần Thơ
Đường 3/2, Quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ
ĐT: 0710 3 733703
Web: <http://www.ctu.edu.vn>

Phòng Nghiên cứu Hệ thống Nông nghiệp
Viện Khoa học Kỹ thuật Nông nghiệp miền Nam (IAS)
121 Nguyễn Bình Khiêm
Quận 1, TP Hồ Chí Minh
ĐT/Fax: +84 8 3910 4025
Web: <http://www.iasvn.org>

Nhân sự mới

Anh Ngô Văn Cương bắt đầu làm việc cho Chương trình Khuyến nông có sự tham gia (PAEX) ở vị trí Điều phối viên Chương trình từ ngày 24/5/2010 (thay cho Điều phối viên tiền nhiệm anh Lưu Công Định). Anh Cương đã có hơn 15 năm làm việc tại các tổ chức Phi chính phủ quốc tế trong công tác quản lý, điều phối các chương trình phát triển nông thôn, y tế giáo dục, phòng ngừa và giảm nhẹ thiên tai tại Việt Nam.

Địa chỉ liên lạc: Anh Ngô Văn Cương
Email: cuongo.paexvovb@gmail.com
Điện thoại: 093 7 123 068

Giám đốc
VVOB Việt Nam
Wilfried Theunis

Ban điều phối:
Huỳnh Trấn Quốc
Nguyễn Duy Cần
Lê Thành Dương
Ngô Văn Cương

và các đồng nghiệp:

Đỗ Văn Hoàng
Võ Hồng Dũng
Trần Quốc Nhân
Phạm Thị Pari
Nguyễn Thúy Diễm

Lê Văn Gia Nhò
Nguyễn Văn An
Hồ Thị Thanh Sang
Huỳnh Thị Đan Anh
Nguyễn Thị Hồng Lê